

Tarih: 29/03/2023 Sayı: DOST/2023-14

SİRKÜLER

Özet

İş bu sirkülerde yer alan hususlar, genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup konusuna göre kanun, tebliğ, Cumhurbaşkanlığı Kararı gibi düzenleyici işlemler hakkında yeni düzenlemeleri ve değişiklikleri içermektedir.

**Dost Yeminli Müşavirlik &
Bağımsız Denetim**

www.dostymm.com.tr

TÜZEL KİŞİLERE GETİRİLEN DÖVİZ POZİSYONU RAPORLAMA ZORUNLULUĞUNUN KAPSAMI VE UYGULAMASI

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın **20 Mart 2023 tarihli** Tüzel Kişilerin Döviz Pozisyon Raporlaması konulu talimatı doğrultusunda, yurt içinde faaliyet gösteren bankalardan kullandığı nakdi ve gayri nakdi toplam kredi bakiyesi 5 milyon TL ve üzerinde olan tüzel kişi firmaların döviz pozisyon raporlarını **her ayın ilk 10 iş günü içerisinde**, <https://tcmbveri.gov.tr> adresinde oluşturulan "**Özet Döviz Pozisyon Raporu**" linki üzerinden Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'na bildirmesi gerekmektedir.

İlk raporun **Mart 2023 dönemi için alınacağı**, Mart ayı sonu itibarıyla yukarıda belirtilen şartları taşıyan tüzel kişi müşterilerinin raporlamalarını, **2023 Nisan ayının ilk 10 iş günü içerisinde** raporlamaları gerekmektedir.

- Şartları taşıyan müşterilerin takip eden aylarda da stok kredi bakiyelerinin raporlama sınırının üzerinde olması durumunda, raporlamaların aylık frekansta bildirilmeye devam edileceği,
- Bankalarca konunun gereği için müşterilerine tebliğ edilmesi ve raporlamaların yapıp yapılmadığının takibine ilişkin sorumluluğun öncelikle risk ağırlığının en yüksek olduğu bankada bulunduğu hususları, Tebliğ edilmiştir.

Düzenlemenin Yasal Davanağı Nedir?

1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 43'üncü maddesinde Bankamız Türkiye'de faaliyette bulunan bütün bankalardan, 1211 sayılı Kanun ve mevzuat ile kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek amacıyla her türlü bilgi ve belgeyi, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde istemeye ve ayrıca 44'üncü maddesinde de özellikle gerçek ve tüzel kişilerin döviz pozisyonunu etkileyen işlemlerini izlemek amacıyla belirleyeceği gerçek ve tüzel kişilerden her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkili kılınmıştır.

Özet Döviz Pozisyon Raporu ile ilgili veri bildirim yükümlülüğü nasıl belirleniyor?

Yurt içi tüm bankalardan nakdi ve gayri nakdi toplam kredi bakiyeniz 5 milyon TL ve üzerinde olduğu takdirde; Bankanız size durumu tebliğ ederek <https://tcmbveri.gov.tr/> adresinde yer alan "Özet Döviz Pozisyon Raporu" linki üzerinden ilgili formu doldurmaya yönlendirecektir. İlk raporlama Mart 2023 dönemi için alınacak olup, Nisan ayının ilk 10 iş günü içerisinde raporlamaların tamamlanması

beklenmektedir. Takip eden aylarda da stok kredi bakiyenizin raporlama sınırının üzerinde olması durumunda, raporlamalar aylık frekansta takip eden ayın 10 iş günü içerisinde bildirilmeye devam edilecektir. Raporlamaların yapılmasına ilişkin tebliğ sorumluluğu öncelikle risk ağırlığının en yüksek olduğu bankadadır.

Bildirim yükümlülüğü kapsamına hem YP hem TL krediler dahil midir?

Evet, yükümlülük kapsamına Türk Lirası ve yabancı para nakdi ve gayri nakdi tüm krediler dahildir.

Bildirim yükümlülüğü kapsamı belirlenirken aylık kullanım mı yoksa ay sonu bakiyesi mi esas alınacaktır?

Ayın son iş gününde tüm bankalardaki Türk Lirası ve yabancı para nakdi ve gayri nakdi toplam stok kredi bakiyesi 5 milyon TL ve üzerinde olan firmalar kapsam dahilindedir. Bankanız ayın son iş günü Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdindeki KRM veya KLKR verilerinden kapsamda olduğunuzu tespit ederek size bildirebilir. Raporlamaların yapılmasına ilişkin tebliğ sorumluluğu öncelikle risk ağırlığının en yüksek olduğu bankadadır.

Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde ilişkili kuruluşlara borçlar ve banka dışı finansal kuruluşlara olan borçlar dikkate alınacak mıdır?

Hayır, bildirim yükümlülüğü sadece Bankalardan temin edilen veya bu kuruluşların teminine aracılık ettiği ya da garanti verdiği krediler uyarınca belirlenmektedir.

Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde anapara ve faiz tahakkuklarından hangisi esas alınacaktır?

Yükümlülüğün belirlenmesinde yalnız kredi anapara tutarları esas alınacak olup faiz tahakkukları yükümlülüğün belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır.

Leasing ve faktöring kredileri bildirim yükümlülüğü oluşturur mu?

Bankalardan temin edilen leasing ve faktöring kredileri de bildirim yükümlülüğü oluşturacaktır.

15 milyon ABD doları ve üzerinde yabancı para nakdi kredi bakiyem olduğu için Sistemik Risk Veri Takip Sistemine bildirim yapmakla yükümlüyüm, Özet Döviz Pozisyon Raporunu yine de dolduracak mıyım?

Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile belirlenen limitler dâhilinde olan firmalar

bu formun haricinde Sistemik Risk Veri Takip Sistemi üzerinden aylık düzenli raporlamalarına devam edeceklerdir. İki raporlamanın kapsam ve amaçları farklıdır.

Özet Döviz Pozisyon Raporu ile ilgili veri bildirim yükümlülüğü nasıl sona eriyor?

Yurt içi tüm bankalardan nakdi ve gayri nakdi toplam kredi bakiyeniz 5 milyon TL altında olduğu aylarda bildirim yükümlülüğünüz bulunmuyor.

Tüzel kişi tanımı nedir?

5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan banka ve finansal kuruluşlar haricindeki özel hukuk tüzel kişileri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bunların bağlı işletme ve idareleri ile sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ve yükseköğretim kurumları niteliğine haiz tüzel kişiler raporlama yapacaktır. Serbest bölgelerde faaliyet gösteren tüzel kişiler de raporlama kapsamına dahildir.

Bildirimleri firma adına kimler yapabilir?

Bildirimleri, T.C. Ticaret Bakanlığı Merkezi Sicil Kayıt Sisteminde (MERSİS) kayıtlı firma yetkilileri ve/veya MERSİS'te kayıtlı firma yetkilileri tarafından sistemde tanımlanan diğer kullanıcılar tarafından yapılabilir. Diğer kullanıcıların tanımlanarak yetkilendirilmesi ve gerektiğinde yetkilerinin iptal edilmesi MERSİS'te kayıtlı firma yetkililerinin sorumluluğundadır.

Özet Döviz Pozisyon Raporu hangi finansal raporlama çerçevesine göre hazırlanacaktır?

Hesapların ölçümü ve değerlemesinde aksi belirtilmediği sürece Vergi Usul Kanunu ve ilgili diğer düzenlemeler dikkate alınacaktır. Raporun ayrı bir sayfasında hesap kalemlerine ilişkin detaylı açıklama mevcuttur. Vergi Usul Kanunu uyarınca raporlamaya yapmayan veya konsolide raporlama yapacak tüzel kişiler, durumlarını kurumsalizleme@tcmb.gov.tr adresine bildirecektir.

Özet Döviz Pozisyon Raporunu doldururken hangi dönemi dikkate almalıyım?

Özet Döviz Pozisyonu Formu, raporlama yükümlülüğünün doğduğu ayın sonundaki mevcut döviz pozisyonu ve bu tarihten sonraki üç aya ilişkin yabancı para varlık ve yükümlülük oluşumu dikkate alınarak raporlanacaktır. Ayrıca tüm vadelere ilişkin pozisyon durumu da bilgi amaçlı olarak doldurulacaktır.

Özet Döviz Pozisyon Raporunu doldurduğum anda kesinleşmemiş hesap kalemleri için nasıl giriş yapmalıyım?

Alacak ve borç hesapları için reeskont hesaplanması yapılmayacaktır. Stoklar, alacak ve borçlar kalemleri en son kesinleşmiş veri ile diğer parasal kalemler en güncel haliyle bilançoya yansıtılacaktır.

Özet Döviz Pozisyon Raporunu doldurmak için ayrıca mizan hazırlamam gerekiyor mu?

Veri formu içerisinde belirli bilanço kalemlerine yer verilmiş olup bilanço ana toplam (aktif-pasif toplamı) veya ara toplamı (varlık-yükümlülük toplamları) gibi ilave hesaplama gerektirecek tutarlar istenmemektedir. Sadece talep edilen kalemlere ilişkin bakiye bilgisi istendiğinden ayrıca mizan hazırlanması gerekmemektedir.

Özet Döviz Pozisyon Raporunu doldururken hangi para birimini esas alacağım?

Tüm tutarlar, yabancı para cinsinden hesap bakiyelerinin Türk Lirası cinsinden karşılığı olarak raporlanacaktır. Buna göre ABD doları, Euro ve diğer yabancı para, raporlama tarihi itibarıyla geçerli olan ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan döviz alış kurları kullanılarak Türk Lirasına çevrilecek ve toplanarak ilgili alanlara yazılacaktır.

Özet Döviz Pozisyon Raporu için bağımsız denetim onayına gerek var mı?

Hayır, form için ayrıca bağımsız denetim onayı gerekmiyor.

Firma yönetiminin verilerin doğruluğu ile ilgili sorumluluğu nedir?

Formun zamanında ve doğru bildirimini tüzel kişilerin sorumluluğundadır. Bankamızca idari kayıtlar ile tutarlılık kontrolleri yapılabilmekte ve hatalı bildirimler için tüzel kişiler ile iletişime geçilebilmektedir. 1211 sayılı TCMB Kanununun 68'inci maddesinde Bankamıza eksik, yanlış ve usule uygun olmayan beyanname verilmesine ilişkin cezai hükümler düzenlenmiştir.

Giriş yapılan verilerin güvenliği nasıl sağlanıyor?

Sisteme giriş firma yetkilisi tarafından güvenlik önemleri sağlanarak yapılmaktadır. Sisteme ilk olarak MERSİS'te kaydı bulunan firma yetkilisi tarafından e-Devlet şifresi ile giriş yapılmaktadır. Bildirimleri yapacak firma personelinin yetkilendirmesi yine sistem üzerinden MERSİS'te kaydı bulunan firma yetkilisi tarafından yapılmaktadır. Bankamız personelinin giriş yapılan verileri koruma yükümlülüğü 1211 sayılı TCMB Kanununun 35 ve 68'inci maddelerinde düzenlenmiştir.

Sisteme girifte karşılaştığım sorunlar için nasıl iletişime geçebilirim?

Sisteme ve raporlama detaylarına ilişkin sorular için kurumsalizleme@tcmb.gov.tr adresinden, (0312) 507 70 20 ve (0216) 773 72 44 nolu telefonlardan Bankamız ile iletişime geçilebilecektir.

Bilgilerinize sunulur. Saygılarımızla.

Dost Yeminli Müşavirlik & Bağımsız Denetim